

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3345/2021. (VII. 23.) AB VÉGZÉSE

bírói kezdeményezés visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 711. § (7) bekezdés c) pontjának „, ha az ügy büntetőeljárásban történő elbírálása esetén felmentő vagy az eljárást megszüntető rendelkezést kellene hozni” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezést visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa (a továbbiakban: indítványozó) az előtte folyamatban lévő eljárást a 42.Kb.3/2021/14. számú végzésével felfüggesztette, és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján indítványozta a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 711. § (7) bekezdés c) pontjának „, ha az ügy büntetőeljárásban történő elbírálása esetén felmentő vagy az eljárást megszüntető rendelkezést kellene hozni” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 1.1. Az indítványozó végzésében foglaltak szerint a bírósági eljárás előzménye az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] A Komárom-Esztergom Megyei Rendőr-főkapitányság Komáromi Rendőrkapitányság vezetője 2020. augusztus 11-én feljelentést tett N. K. r. törzsszázlós ellen a Budapesti Regionális Nyomozó Ügyészségen a büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 438. § (1) bekezdésébe ütköző, aszerint minősülő és büntetendő szolgálatban kötelességszegés vétsége miatt.
- [4] A Budapesti Regionális Nyomozó Ügyészség a 2020. augusztus 14-én kelt 2.Nyom.1428/2020. számú határozatával a feljelentést elutasította, ugyanakkor az iratokat a bűncselekmény fegyelmi eljárásban történő elbírálása végett a Komárom-Esztergom Megyei Rendőr-főkapitányság vezetőjének megküldte.
- [5] A Komárom-Esztergom Megyei Rendőr-főkapitányság Komáromi Rendőrkapitányság vezetője a 11030-103/12/2020.Fe. számú határozatával N. K. r. törzsszázlóst a Btk. 438. § (1) bekezdésébe ütköző, aszerint minősülő és büntetendő szolgálatban kötelességszegés vétsége miatt 2 évre alacsonyabb szolgálati beosztásba helyezés fenytéssel sújtotta.
- [6] A határozat ellen a terhelt által benyújtott jogorvoslat alapján eljáró Komárom-Esztergom Megyei Rendőr-főkapitányság vezetője – az N. K. r. törzsszázlós részére 2020. december 22-én kézbesített – 11000-103/27/2020. Fe. számú határozatával a panaszt elutasította és a Komárom-Esztergom Megyei Rendőr-főkapitányság Komáromi Rendőrkapitányság vezetőjének 11030-103/12/2020.Fe. számú határozatát helybenhagyta.
- [7] A terhelt meghatalmazott védője 2020. december 28-án a Komárom-Esztergom Megyei Rendőr-főkapitányság Komáromi Rendőrkapitányság vezetőjének 11030-103/12/2020.Fe. számú határozata bírósági felülvizsgálatát kezdeményezte, és elsődlegesen a határozat megsemmisítését, másodlagosan a fegyelmi büntetés enyhítését, illetve csökkentését indítványozta.
- [8] A Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa a Be. 711. § (3) bekezdés b) pontja alapján az ügyben tárgyalást tartott, amelyen kihallgatta a terheltet és a tanúkat.
- [9] 1.2. Az indítványozó indítványában „különösen” az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének és XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére hivatkozott. Emellett utalt az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, R) cikkének, T) cikk (3) bekezdésének, I. cikk (1) bekezdésének a sérelmére is.
- [10] Az indítványozó az indítványban rámutatott, hogy a terhelt cselekménye az ügyészség feljelentést elutasító és az ügy elbírálását fegyelmi eljárásra utaló – valamint az annak alapján eljáró fenytést kiszabó előljáró –

határozatai ellenére „nem szolgálati vétségnek, hanem katonai büntettnek minősülhetne, így fegyelmi eljárás keretében nem bírálható el”. A jelen ügyben ugyanakkor a Be. 711. § (7) bekezdés c) pontja alapján a bíróságnak nincs lehetősége a fenytést kiszabó határozat megsemmisítésére abból az okból, mert a terhelt cselekményét nem lehetett volna fegyelmi eljárásban elbírálni, így a hatályos törvényi rendelkezések szerint jelenleg „csak rossz (törvénysértő) döntést tudna hozni”. A hatályos szabályok alapján a bíróság ezért „nem tudna tisztességes, csak törvénysértő döntést hozni”.

- [11] 2. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontjában foglalt felhatalmazás alapján az Abtv. 25. § (1) bekezdés szerinti bírói kezdeményezésre felülvizsgálja az egyedi ügyben alkalmazandó jogszabály összhangját az Alaptörvénnyel. Ezért az Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy a bírói kezdeményezések megfelelnek-e az Abtv. 25. §-a szerinti feltételeknek. Az Abtv. 25. §-a önálló címként – „Bírói kezdeményezés egyedi normakontroll eljárás iránt” – meghatározza az ügytípusra vonatkozó különös szabályokat, amelyeket az Abtv. 51–52. §-ai az indítványra vonatkozó további formai és tartalmi feltételekkel egészítenek ki. Ezeket az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban már értelmezte {összefoglalóan lásd: 3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [8]–[23]; 2/2016. (II. 8.) AB határozat, Indokolás [28]}.
- [12] 2.1. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Abtv. 52. § (1) bekezdése alapján az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az 52. § (1b) bekezdésének e) pontja szerint a kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével {33/2014. (XI. 7.) AB határozat, Indokolás [58]}.
- [13] Az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, R) cikkének, T) cikk (3) bekezdésének és I. cikk (1) bekezdésének a sérelmére pusztán utalt, ugyanakkor ezzel összefüggésben semmilyen indokolást nem adott elő.
- [14] 2.2. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az elégtelen indokolás miatt akadálya az érdemi elbírálásnak az is, ha a támadott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés és az Alaptörvény megjelölt rendelkezése között nem állapítható meg összefüggés, vagy az alkotmányjogi értelemben nem releváns {26/2016. (XII. 12.) AB határozat, Indokolás [50]}.
- [15] A jelen ügyben az indítványozó a tisztességes bírói eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] mellett a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés] sérelmére is hivatkozott. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság emlékeztet arra a gyakorlatára, hogy a büntetőeljárást egységében vizsgálja, ezért a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmének a vizsgálata jellemzően nem az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, hanem az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján végezhető el a büntetőeljárás egésze vonatkozásában {3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [44]}.
- [16] Az Alkotmánybíróság értelmezésében a tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek a figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes {6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95; 2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [49]}. A tisztességes eljáráshoz való jog olyan abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye {14/2004. (V. 7.) AB határozat, ABH 2004, 241, 266; 3001/2020. (II. 4.) AB határozat, Indokolás [42]}.
- [17] A tisztességes eljáráshoz való joggal összefüggésben az Alkotmánybíróság jellemzően rámutat arra is, hogy jogállami keretek között a „tisztességes” (*fair*, méltányos, kiegyensúlyozott) karakter minden közhatalom erejével felruházott eljárással szemben követelmény. Ezért az egyes eljárások sajátosságai mellett minden közhatalmi eljárásban megfelelő módon és tartalommal meg kell jelennie a *fair* eljárás alkotmányjogi követelményeinek, amelyeket az alapjogi jogalanyisággal rendelkező ügyfeleknek alanyi jogként, végső fokon alapjogként ki kell tudni kényszeríteni {lásd ezzel összefüggésben: 25/2020. (XII. 2.) AB határozat, Indokolás [23]}.
- [18] A tisztességes eljáráshoz való jog több garanciális szabályból áll. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványai különösen: a bírósághoz fordulás joga, a tárgyalás igazságossága, a tárgyalás nyilvánosságának és a bírói döntés nyilvános kihirdetésének a követelménye, a törvény által létrehozott bíróság, a bírói függetlenség és a pártatlanság kívánalma, továbbá az észszerű határidőn belüli elbírálás követelménye. A szabály de facto nem állapítja meg, de az Alkotmánybíróság értelmezése szerint

része a tisztességes eljárásnak az is, hogy az eljárásban biztosítva legyen a fegyverek egyenlősége {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]}.

- [19] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a jelen ügyben megállapította, hogy az indítványozó a fentiek szerint alkotmányjogi szempontból releváns érvelést nem adott elő. Önmagában az a hivatkozás, hogy „a bíróságnak nincs lehetősége a fenytést kiszabó határozat megsemmisítésére abból az okból, mert a terhelt cselekményét nem lehetett volna fegyelmi eljárásban elbírálni, így a hatályos törvényi rendelkezések szerint jelenleg »csak rossz (törvénytörtő) döntést tudna hozni«, nem minősül az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában érdemi elbírálásra alkalmas, releváns alkotmányjogi érvelésnek.
- [20] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme körében az indítványozó nem jelölte meg sem azt a garanciális szabályt (részjogosítványt), amelyet sérülni vél, sem azt, hogy a Be. megsemmisíteni kért rendelkezése a konkrét eljárásban miként eredményezhetne alapjogi sérelmet. Ezzel összefüggésben nem adta indokát annak sem, hogy a kifogásolt rendelkezés megsemmisítése miért biztosítaná a terhelt tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának érvényesülését.
- [21] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy a bírói kezdeményezés nem felel meg az Abtv. 52. § (1) bekezdése és az 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti törvényi feltételeknek, ezért azt az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. július 6.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: III/724/2021.

